

Se vedlagte adresseliste

Deres ref

Vår ref
200903515-/FHM

Dato
19.01.2010

**Iverksetting, organisering og finansiering av et integrert løp for
dobbelkompetanseutdanning i odontologi**

Den 3. juli 2008 mottok Kunnskapsdepartementet rapport fra en arbeidsgruppe som hadde utredet dobbelkompetanseutdanning i odontologi. Arbeidsgruppen foreslo hvordan spesialistutdanning og forskerutdanning kunne gjennomføres i et avkortet og parallelt utdanningsløp. Utredningen ble sendt på høring. På bakgrunn av utredningen og høringsuttalelsene utarbeidet Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet et forslag til organisering og finansiering av ordningen samt mandat for en nasjonal koordineringskomité. Forslaget ble sendt til universitetene i Bergen, Oslo og Tromsø for kommentarer 23. oktober 2009.

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra universitetene iverksetter vi nå ordningen.

Organisering og finansiering av ordningen er beskrevet i vedlegget *Et integrert løp for dobbelkompetanseutdanning i odontologi*. Vedlegget fastsetter også mandatet for den nasjonale koordineringskomiteen. Helsedirektoratet er gitt i oppdrag å oppnevne koordineringskomiteen og sikre at den følger sitt mandat, jf vedlagte kopi av brevet fra Helse- og omsorgsdepartementet til direktoratet.

Ordningen innebærer at Helsedirektoratet og universitetet går sammen om å finansiere utdanningsstillingene for de som deltar i utdanningen. Kandidatene ansettes ved universitetene i kombinerte åremålsstillinger bestående av henholdsvis stipendiatstilling og spesialistkandidatstilling. *Forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor,*

stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat har bestemmelser om slike delte åremålsstillinger, men bestemmelsene må justeres noe for å gi rom for akkurat denne ordningen. Kunnskapsdepartementet tar sikte på å justere forskriften i løpet av våren 2010.

I 2010 skal det lyses ut minst ti stillinger fordelt på universitetene i Bergen, Oslo og Tromsø. Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet tar sikte på at omfanget av utdanningen trappes opp over en fireårsperiode fra 2010 til 2013 til om lag 40 kandidater totalt.

Med vennlig hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Finn-Hugo Markussen
seniorrådgiver

Kopi m/vedlegg:
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Universitets- og høyskolerådet
Helse- og omsorgsdepartementet
Helsedirektoratet

Vedlegg 2

Adresseliste

Universitetet i Tromsø; 9037 TROMSØ

Universitetet i Bergen; Postboks 7800; 5020 BERGEN

Universitetet i Oslo; Postboks 1072 Blindern; 0316 OSLO

Et integrert løp for dobbelkompetanseutdanning i odontologi

Vedlegg til brev 19.1.2010 fra Kunnskapsdepartementet til universitetene og fra Helse- og omsorgsdepartementet til Helsedirektoratet og til fylkeskommunene.

Organisering og finansiering av dobbelkompetanseutdanningen

Nasjonal koordineringskomité

Helsedirektoratet får i oppdrag å oppnevne en nasjonal koordineringskomité for utdanningen. Komiteens rolle, mandat og sammensetning er omtalt nedenfor.

Universitetet i Bergen stiller til rådighet sekretariat for koordineringskomiteen og dekker utgifter til en administrativ konsulent, en nasjonal koordinator, faglige samlinger og andre driftsutgifter i henhold til budsjettforslaget fra universitetet 13.11.2009. Universitetet er tildelt midler over kapittel 281 til å dekke utgiftene. Lederen for koordineringskomiteen skal være nasjonal koordinator for utdanningen og det forutsettes at Universitetet i Bergen overfører midlene som er beregnet på koordinatoren til den institusjonen vedkommende måtte være tilsatt ved. Universitetene i Bergen, Oslo og Tromsø er også tildelt midler til utvikling og drift av dobbelkompetanseutdanningen og dekker selv utgifter til eventuell lokale koordinatorene.

Normert tid og pliktarbeid

Forskerutdanning og spesialistutdanning for tannleger er begge normert til tre årsverk (bortsett fra spesialistutdanning i oral kirurgi og oral medisin som er normert til fem årsverk). Innholdet i utdanningene er delvis overlappende. Rapporten fra arbeidsgruppen som utredet dobbelkompetanseutdanning i odontologi, konkluderte med at utdanningene kan effektiviseres med til sammen ett årsverk ved å slå dem sammen.¹ Fagmiljøene har imidlertid bemerket at det blir svært krevende å spare inn et helt år ved sammenslåing.

Både forskerutdanning og spesialistutdanning har en obligatorisk kursdel på til sammen 30 studiepoeng, altså et halvt årsverk. Ved å kombinere disse kan man effektivisere utdanningen med nærmere et halvt år. I tillegg inneholder spesialistutdanning et skriftlig arbeid som kan kombineres med doktorgradsavhandlingen. Det er derfor Helse- og omsorgsdepartementets og Kunnskapsdepartementets (KDs) vurdering at normert tid for dobbelkompetanseutdanningen skal være 5,5 årsverk, bortsett fra i oral kirurgi og oral medisin hvor den skal være 7,5 årsverk. Eventuelt pliktarbeid kommer i tillegg.

Utredningen påpeker at den effektiviserte utdanningen blir krevende og forutsetter at universitetene knytter pliktarbeid til stipendiatstillingen slik at det samlede åremålet blir tilstrekkelig langt. I henhold til *Forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som*

¹ Utredning av dobbelkompetanseutdanning i odontologi avlevert til Kunnskapsdepartementet 3.7.2008. Dokumentet er å finne på www.regjeringen.no.

postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat skal stipendiatstillinger normalt inneholde 25 prosent pliktarbeid.² Det er imidlertid ikke gitt at en så lang utdanning som dobbelkompetanseutdanning bør forlenges med et helt år pliktarbeid. Universitetene forutsettes å vurdere behovet for pliktarbeid og omfanget i forhold til utdanningens kvalitet, effektivitet og rekrutteringsevne.

Den nasjonale koordineringskomiteen kan bidra til å utvikle en felles praksis for bruk av pliktarbeid. Det viktigste er at koordineringskomiteen bidrar til at universitetene utvikler en felles forståelse av hva som skal være tidsrammen for utdanningen.

Universitetene er ennå ikke ferdig med å konkretisere utdanningsprogrammene. Komiteen bør derfor koordinere universitetenes utvikling av studieprogrammene og bidra til nødvendige justeringer basert på erfaringer underveis. Koordineringskomiteen skal imidlertid ikke ha myndighet over *universitetenes faglige frihet* i utformingen studiet, men være en pådriver for at studieprogrammene blir tilstrekkelig ensartet for en felles utlysning og ”markedsføring”.

Stillingskoder og åremålsperiode

Den som tar dobbelkompetanseutdanning bør være ansatt ved et universitet i en kombinert stilling bestående av henholdsvis stipendiatstilling og spesialistkandidatstilling. Normalt bør stillingsandelene til sammen utgjøre hel stilling. Universitetene har det faglige ansvaret, og kandidatene bør derfor være ansatt på universitetet under hele utdanningen selv om deler av den skulle foregå desentralisert ved et kompetansesenter eller spesialistklinikk. En slik løsning blir også ryddigere for kandidaten.

For alle spesialiteter bortsett fra oral kirurgi og oral medisin skal Helsedirektoratet finansiere opptil 2,75 årsverk i spesialistkandidatstilling for hver kandidat etter KDs satser for stipendiatstilling. Universitetet finansierer de resterende 2,75 årsverkene i stipendiatstilling (pluss opptil ett årsverk pliktarbeid).

Stillingsbrøkene i stipendiatstilling og spesialistkandidatstilling bør være stabile gjennom hele ansettelsesperioden. Slik blir risiko fordelt likt mellom Helsedirektoratet og universitetet fra første dag. Det årlige finansieringsbehovet for hver kandidat blir mer forutsigbart, noe som er en fordel ettersom åremålsperioden blir så lang. Forhold omkring eventuelle permisjoner og sykemeldinger blir også ryddigere.

Stabile stillingsbrøker bør gjelde også i tilfeller hvor pliktarbeid inngår. For eksempel vil en åremålsperiode på seks år som inkluderer et halvt årsverk pliktarbeid, kunne bestå av 54 prosent stipendiatstilling og 46 prosent spesialistkandidatstilling alle seks årene.

For oral kirurgi og oral medisin skal Helsedirektoratet finansiere opptil 4,75 årsverk i spesialistkandidatstilling for hver kandidat etter KDs satser for stipendiatstilling. Universitetet finansierer de resterende 2,75 årsverkene i stipendiatstilling (pluss opptil

² FOR 2006-01-31 nr 102.

ett årsverk pliktarbeid). Også her bør stillingsbrøkene være stabile gjennom hele ansettelsesperioden.

Det sjuende årsverket i dobbelkompetanseutdanning i oral kirurgi og oral medisin tjenestegjør kandidaten i et helseforetak. Kandidaten bør ha et ansettelsesforhold til helseforetaket i denne tjenesteperioden, ikke minst pga. ansvarsforhold i forbindelse med pasientbehandling. Helseforetaket finansierer årsverket selv, eventuelt sammen med Helsedirektoratet.

I henhold til forskriften om ansettelsesvilkår (referert til ovenfor) kan universitetene forlenge ansettelsesperioden i spesialistkandidatstilling ved å ansette i halv stilling i kombinasjon med stipendiatstilling. Det gis ikke rom for å ansette i mindre enn halv spesialistkandidatstilling, noe som gjør det vanskelig å kombinere med pliktarbeid i stipendiatstilling. Et tilsvarende, men motsatt problem kan oppstå i oral kirurgi og oral medisin ettersom det ikke gis rom for å ansette i mindre enn 50 prosent stipendiatstilling. KD tar derfor sikte på å justere forskriften for å ta høyde for dobbelkompetanseutdanning i odontologi.

Ansettelsesprosess, opptak og klageadgang

I forskerutdanning behandles ansettelse i stipendiatstilling og opptak til doktorgradsprogrammet separat. Den som blir ansatt i en ledig stipendiatstilling må også søke opptak til doktorgradsprogrammet. Opptak er et vilkår for tiltredelse i stillingen, jf. forskriften om ansettelsesvilkår (referert til ovenfor). Forskriften har en liknende bestemmelse for spesialistkandidatstilling hvor det kreves at en plan for spesialistutdanningen skal inngå i arbeidskontrakten.

Vedtak i ansettelsessaker er unntatt fra forvaltningslovens regler om klage, og den som søker på en stipendiatstilling kan ikke klage dersom han eller hun ikke får stillingen. Den som blir ansatt i stillingen kan derimot klage til universitetet dersom han eller hun ikke blir tatt opp på doktorgradsprogrammet. Når det gjelder søknader om opptak til spesialistutdanningen i odontologi, blir de behandlet i en nasjonal opptakskomite, men hvert universitet står for selve opptaket. Klage på opptaket må rettes til universitetet.

Det er på bakgrunn av dette at departementene velger å opprette en nasjonal koordineringskomité som skal behandle fordeling og utlysning av ledige stillinger, men *ikke opptaket* til utdanningene. Opptaket må gjøres av universitetene. Koordineringskomiteen får dermed en annen rolle enn den nasjonale opptakskomiteen for ordinær spesialistutdanning. De to komiteene bør samarbeide.

Helsedirektoratet, ikke koordineringskomiteen, skal fastsette hvor mange stillinger som kan lyses ut hvert år. Helsedirektoratet bør ta utgangspunkt i årlige, nasjonale behovsvurderinger utført av koordineringskomiteen. Koordineringskomiteens myndighet blir å fordele tilgjengelige stillinger på spesialitet og utdanningssted ut fra en vurdering av kompetansebehovene for hele landet. Fordelingen av stillinger vil måtte ha nær sammenheng med bemanningen og kapasiteten på det enkelte fagområde ved det respektive universitet, og fordelingen må skje i dialog med universitetene.

Ettersom universitetene er arbeidsgivere, er det de som til slutt må beslutte at stillinger skal utlyses, nedsette bedømmingskomiteer og rangere søkerne.

Utredningen drøfter ikke hvilke kriterier som bør gjelde ved vurdering av forskningsprosjektet, og hvordan dette eventuelt skal være relatert til den kliniske utdanningen. I forbindelse med utforming av felles utlysning bør komiteen koordinere universitetenes arbeid med å lage kriterier for å rangere søkerne.

Koordineringskomiteen skal ikke gjøre en siste samlet vurdering av søkerne etter at universitetene har rangert dem og skrevet innstillinger. Mandatet avviker i så måte fra forslaget i utredningen. Selv om koordineringskomiteen utarbeider en felles utlysning, må søknadene rettes til det enkelte universitet. Universitetene er ansettelsesmyndighet og bør slutføre tilsettingsprosessene på selvstendig grunnlag. Koordineringskomiteen vil uansett måtte gjøre en samlet vurdering av forrige års ansettelser når den fordeler nye stillinger det påfølgende året.

Koordineringskomiteen får ansvar for at det blir organisert faglige samlinger for kandidater og andre tilknyttet dobbelkompetanseutdanningen. Faglige samlinger har vært en suksess i dobbelkompetanseutdanningen i psykologi og bidrar til å gi utdanningen karakter av nasjonal forskerskole.

Mandat for nasjonal koordineringskomité for dobbelkompetanse-utdanning i odontologi

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet 19.1.2010

Koordineringskomiteen oppnevnes av Helsedirektoratet og skal ha følgende sammensetning.

- 1 medlem fra Universitetet i Bergen
- 1 medlem fra Universitetet i Oslo
- 1 medlem fra Universitetet i Tromsø
- 1 medlem som representerer de fem regionale odontologiske kompetansesentrene
- 1 medlem som representerer fylkestannlegene
- 1 medlem fra Den norske tannlegeforening
- 1 medlem fra Helsedirektoratet

Helsedirektoratet utpeker ett av medlemmene som leder av komiteen.

Komiteen skal:

1. Koordinere universitetenes utvikling av studieprogrammer for dobbelkompetanseutdanning som skal ha et omfang på 5,5 årsværk bortsett fra oral kirurgi og oral medisin som skal ha et omfang på 7,5 årsværk.
2. Gjøre årlige, nasjonale behovsvurderinger for tannleger med dobbelkompetanse i hver spesialisitet.
3. Komme til enighet med universitetene om fordeling av tilgjengelige stillinger mellom lærestedene og de kliniske disiplinene, og hvorvidt deler av utdanningsperioden skal organiseres desentralisert.
4. Bidra til at universitetene utvikler en felles forståelse av hva som skal være tidsrammen for utdanningen og omfanget av eventuelt pliktarbeid.
5. Etter behov, forelegge saker for besluttede organer ved universiteter og fylkeskommunale kompetansesentre.
6. Utforme felles utlysning av kombinerte stillinger som stipendiat og spesialistkandidat med utgangspunkt i vedtak om utlysning fattet av ansettelsesmyndigheten ved det enkelte universitet.
7. Sørge for at faglige samlinger for kandidater og andre involverte i dobbelkompetanseutdanningen blir arrangert regelmessig.
8. Samarbeide med den nasjonale opptakskomiteen for spesialistutdanning.
9. Rapportere til Helsedirektoratet.

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref

Vår ref
200700197-/HL

Dato
19.01.2010

Etablering av integrert løp for dobbelkompetanseutdanning i odontologi og mandat for nasjonal koordineringskomité

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) viser til brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) til Helsedirektoratet datert 9. september 2009. I brevet bes direktoratet om å starte prosessen med å oppnevne medlemmer til en nasjonal koordineringskomité for dobbelkompetanseutdanning i odontologi.

Vi ber Helsedirektoratet oppnevne komiteen og sikre at den følger sitt mandat for arbeidet. Vedlagt følger en beskrivelse av ordningen og mandat for komiteen fastsatt av HOD og KD.

Medlemmene av komiteen utnevnes normalt for en periode på fire år. Ved etableringen kan leder og halvparten av medlemmene utnevnes for fire år, mens de resterende medlemmer for to år. Det oppnevnes medlemmer som beskrevet i vedlagte mandat. Helsedirektoratet skal så langt det er mulig ta hensyn til reglene i likestillingsloven § 21. om representasjon av begge kjønn, og til bestemmelser i statens personalhåndbok kapittel 10 punkt 14 om styrer, råd og utvalg m.v.

Helsedirektoratet skal innen 15. mars hvert år avgi en statusrapport om tiltaket til Helse- og omsorgsdepartementet med kopi til Kunnskapsdepartementet. Rapporteringen skal omfatte 1) antall søkere til slike stillinger innen den enkelte spesialitet, 2) antall tannleger som er i gang med integrert dobbelkompetanseutdanning og progresjon innenfor den enkelte spesialitet, og 3) kort status om koordineringskomiteens arbeid. Koordineringskomiteens sist oppdaterte nasjonale behovsvurdering for tannleger med dobbelkompetanse i hver spesialitet skal følge som

vedlegg til rapporteringen fra Helsedirektoratet. Første rapportering skjer i 2011 for budsjettåret 2010.

I tråd med arbeidsgruppens forslag har KD og HOD fastsatt at UiB skal ha det administrative ansvar for drift av koordineringskomiteen. Det vises til omtale av tiltaket i inneværende års statsbudsjett kapittel 770, post 70 på Helse- og omsorgsdepartementets område og over kapittel 281, post 01 på Kunnskapsdepartementets område. I tildelingsbrev for 2010 fra KD til Universitetet i Bergen, er det overført midler som blant annet skal dekke drift av sekretariatet for komiteen. HOD har i tildelingsbrev til Helsedirektoratet presisert at midler til blant annet spesialistutdanning av tannleger skal styrkes i 2010. Dette for å dekke behovet for tilskuddsmidler ved opptak av 10 tannleger til effektivisert løp for dobbelkompetanse fra høsten 2010.

Fordelingen av finansieringen mellom Helsedirektoratet og universitetene er omtalt i vedlagte beskrivelse av ordningen fra Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

KD og HOD vil egne brev orientere fylkeskommunene og de aktuelle universitetene om iverksetting av tiltaket.

Vi ønsker lykke til med oppdraget, og ser fram til at den integrerte dobbelkompetanse-utdanningen blir etablert i løpet av 2010.

Med vennlig hilsen

Kjell Røynesdal e.f.
avdelingsdirektør

Hanne Lundemo
seniorrådgiver

Kopi:
Kunnskapsdepartementet

Vedlegg 1